

การนำเสนอนโยบายการส่งเสริมการวิจัยใน
สถาบันอุดมศึกษาเอกชน

A Proposal of Policy on Research Promotion
in Private Higher Education Institutions

สินธวา คามดิษฐ์*
กานดา สกุลธนะศักดิ์ มัวร์**
วิสุทธิ วิจิตรพัชรารณ***

Sinthawa khamdit*
Kanda Sakuntanasak More**
Wisut Wichitputchrapron***

* นิสิตระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

* Doctoral students, Department of Educational Administration, Faculty of Education, Kasetsart University.

** อาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

** Instructor of Department of Educational Administration, Faculty of Education, Kasetsart University.

*** อาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

*** Instructor of Department of Educational Administration, Faculty of Education, Kasetsart University.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์และนำเสนอแนวทางการส่งเสริมการวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนโดยวิธีการศึกษาแบบผสมวิธีโดยศึกษาเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ใช้กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารและอาจารย์จากมหาวิทยาลัยเอกชนสี่แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ มหาวิทยาลัยศรีปทุม มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย และมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต เครื่องมือการวิจัยใช้แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบประเมินสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่านโยบายการส่งเสริมการวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีความสำคัญต่อการปฏิบัติการกิจของสถาบันอุดมศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย และสามารถสร้างผลงานวิจัยที่มีทั้งปริมาณและคุณภาพ ทั้งนี้ ควรใช้กระบวนการนโยบายเป็นตัวแบบในการดำเนินการ ซึ่งประกอบด้วยห้าขั้นตอนสำคัญ ได้แก่ การระบุปัญหา การกำหนดนโยบาย การตัดสินใจนโยบาย การนำไปปฏิบัติ และการประเมินผลนโยบาย ส่วนประเด็นนโยบายส่งเสริมการวิจัยที่สำคัญ ได้แก่ การส่งเสริมบุคลากรวิจัยให้มีศักยภาพเพื่อสร้างผลงานวิจัย การจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสมและจูงใจนักวิจัย การจัดการทรัพยากรวิจัยที่เอื้อประโยชน์ต่อการทำวิจัย การบริหารจัดการงานวิจัยที่ส่งผลต่อการสร้างบรรยากาศทางวิชาการทั้งในด้านการวิจัยที่ดี การจัดกิจกรรมวิจัยที่สร้างสรรค์ การติดตามและประเมินผลการวิจัยที่มุ่งสู่คุณภาพ การสร้างเครือข่ายการวิจัยที่กว้างขวาง ตลอดจนการเผยแพร่และการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ทั้งในด้านการเรียนการสอน และการให้บริการสังคม ในระดับชาติและนานาชาติ

คำสำคัญ : กระบวนการนโยบาย, การส่งเสริมการวิจัย, สถาบันอุดมศึกษาเอกชน

Abstract

The objective of this research was to propose a policy on research promotion in Private Higher Education Institutions in Thailand: PHEIT. The study was a mixed design method using both quantitative and qualitative approaches. It used as sample groups, administrators and instructors, from four private universities as follows; Bangkok University, Sripatum University, University of Thai Chamber of Commerce and Durakij Pundit University. The research tools were interviews, questionnaires and focus group discussion while the data analysis used both SPSS software program and content analysis.

The results found that there are many important factors in proposing a policy on research promotion in PHEIT. In the future, to manage research promotion they should use a process policy model; the five steps are problem identification, formulation, adoption, implementation, and evaluation. In addition, the main factors for success are promotion researchers, allocation funds, research resources, good management, networking, implementation of research products, and presentation for instructional benefits and academic service at both national and international level.

KEYWORDS : Process policy , research promotion , private higher education institutions

บทนำ

การศึกษาระดับอุดมศึกษา เป็นการจัดการศึกษาระดับสูงซึ่งไทยนำแบบอย่างมาจากประเทศตะวันตกเมื่อมีการปฏิรูปการศึกษาในแผ่นดินพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (ธีระ นุชเปี่ยม และวีรวัลย์ งามสันติกุล, 2550) และในระยะเวลาต่อมาการอุดมศึกษาไทยได้มีพัฒนาการมาเป็นลำดับ มีระบบและกลไกในการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการการศึกษาระดับอุดมศึกษาอย่างชัดเจน เช่น มีการออกกฎหมายเกี่ยวกับการอุดมศึกษาหลายฉบับ มีหน่วยงานและสถาบันรับผิดชอบและดำเนินการตามนโยบายและแผนงานอย่างเป็นระบบ พัฒนาการดังกล่าวเห็นได้อย่างชัดเจนจากรายงานประจำปี 2551 ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ที่สรุปภาพรวมเชิงปริมาณของอุดมศึกษาว่า ปัจจุบันประเทศไทยมีสถาบันอุดมศึกษาจำนวน 146 แห่ง และในจำนวนดังกล่าว มีสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่จัดการศึกษาเพื่อแบ่งเบาภาระของรัฐ และเป็นทางเลือกของประชาชนจำนวนมากถึง 68 แห่ง หรือ คิดเป็นร้อยละ 46.58 ของสถาบันอุดมศึกษาทั้งหมดในประเทศไทย (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2551)

ความสำคัญของการวิจัยดังกล่าว นักวิชาการได้ให้ความหมายและความสำคัญ อาทิ จรัส สุวรรณเวลา (2534) และ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2539) กล่าวว่า การวิจัย คือ การสร้างองค์ความรู้ให้แก่สังคมและเป็นการชี้นำสังคม สถาบันอุดมศึกษาจึงควรให้ความสำคัญต่อบทบาทด้านนี้อย่างจริงจัง โดยดำเนินการไปพร้อมกับบทบาทหน้าที่ด้านการสอน การบริการทางวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของชาติ ซึ่งความคิดนี้มี

ความสำคัญมากยิ่งขึ้นเมื่อครั้งที่มีการประชุมระดับโลก เรื่อง การอุดมศึกษาในศตวรรษที่ 21: วิสัยทัศน์และการปฏิบัติ ซึ่งได้ข้อสรุปที่สำคัญ คือ การวิจัยเป็นพันธกิจที่สำคัญของการศึกษาระดับอุดมศึกษาในการสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมเพื่อประโยชน์ของสังคม (ไพฑูรย์ สินลารัตน์, 2542) และนอกจากนี้บทบาทหน้าที่ด้านการวิจัยยังกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติของสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งโดยเฉพาะมาตรา 8 ตามพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ.2546 ที่ระบุไว้ชัดเจนว่า สถาบันอุดมศึกษาเอกชนเป็นสถานศึกษาและวิจัย มีวัตถุประสงค์ในการให้การศึกษา ส่งเสริมวิทยาการ และวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอน ทำการวิจัย ให้บริการวิชาการแก่สังคม และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของชาติ

นักการศึกษาและนักการเมืองไทย เช่น วิจิตร ศรีสอาน, เกษม วัฒนชัย และ อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ได้ให้ความคิดเห็นไว้ในหนังสือเหลียวหลังแลหน้าการอุดมศึกษาไทย ซึ่งจัดทำขึ้นเนื่องในโอกาสครบรอบ 29 ปี ของทบวงมหาวิทยาลัย (ปัจจุบันเปลี่ยนสถานภาพเป็นสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา) สรุปได้ว่า จุดอ่อนของสถาบันอุดมศึกษาไทยทั้งในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน คือ การปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทและภารกิจด้านการวิจัยที่ยังมีปัญหาทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ รวมทั้งการเผยแพร่ผลงานวิจัย และนำไปใช้ประโยชน์ สาเหตุสำคัญประการหนึ่ง คือ สถาบันอุดมศึกษาขาดนโยบาย ทิศทางและจุดเน้นที่ชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ซึ่งส่วนใหญ่มีนโยบายที่เน้นการดำเนินการตามภารกิจด้านการสอนเป็นหลัก ส่งผลให้มีจำนวนผลงานวิจัยมีค่อนข้างน้อย (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2544)

นอกจากแนวคิดและผลการศึกษาซึ่งได้ข้อสรุปสอดคล้องกันว่า ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน สถาบันอุดมศึกษาเอกชน ยังไม่สามารถบรรลุเป้าหมายตามภารกิจด้านการวิจัยได้อย่างที่มุ่งหวัง ด้วยเหตุที่ขาดนโยบายและทิศทางการส่งเสริมการวิจัยที่ชัดเจน โดยสภาพปัญหานี้มีข้อสนับสนุนที่สำคัญ คือ จากผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ช่วงปี พ.ศ. 2544-2548 พบว่า สถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีผลงานวิจัยต่ออาจารย์ 1 คนอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย คือ มีเพียงร้อยละ 0.11 เท่านั้น และงานวิจัยดังกล่าวนำไปใช้ประโยชน์เพียงร้อยละ 0.1 ซึ่งนับว่าน้อยมาก เมื่อเทียบกับสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2549) ผลการประเมินนี้สอดคล้องกับความคิดเห็นของ ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์ (2549) ที่กล่าวว่า ปัจจุบันสถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่มอบให้อาจารย์ใช้เวลากับการสอนค่อนข้างมาก ทำให้มีเวลาทำการวิจัยค่อนข้างน้อย อาจมีเหตุผลด้านความอยู่รอดหรือสภาวะทางการเงินของสถาบันซึ่งจำเป็นต้องรับนักศึกษาจำนวนมาก อีกทั้งการจัดสรรงบประมาณของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในด้านการวิจัยยังมีข้อจำกัด

จากสภาพปัญหาการวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่าควรจะศึกษาวิธีที่จะทำให้การวิจัยสามารถขับเคลื่อนได้อย่างเป็นระบบ และมีทิศทางที่ชัดเจนในระดับสถาบัน โดยเห็นว่า การกำหนดนโยบายการวิจัยของสถาบันน่าจะมีความสำคัญต่อการสร้างวัฒนธรรมองค์การ ซึ่งหากสถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีนโยบายด้านการส่งเสริมการ

วิจัยที่ดีและชัดเจนแล้ว ก็ย่อมที่จะนำไปสู่การตัดสินใจที่ถูกต้องและดีตามไปด้วย และทำให้การบริหารงานวิจัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (ประชุม รอดประเสริฐ, 2543) แต่อย่างไรก็ตาม การกำหนดหรือพัฒนานโยบายด้านการส่งเสริมการวิจัยจะต้องมีรูปแบบและวิธีการที่เป็นระบบ ดังที่ สิปปนันท์ เกตุทัต (2537) นักการศึกษาไทยและผู้มีบทบาทสำคัญต่อการปฏิรูปการศึกษาและพัฒนานโยบายต่างๆ ของประเทศได้กล่าวว่าการกำหนดนโยบายการส่งเสริมการวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาเป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็นต้องมี เพื่อให้ภารกิจด้านการวิจัยในอุดมศึกษาคืบถวัลย์สมบูรณ์ เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน ต่อสังคม และประเทศชาติ

ดังนั้น หากมีการศึกษาวิจัยเพื่อนำเสนอ นโยบายการส่งเสริมวิจัยของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จะสามารถนำผลการศึกษาเสนอต่อสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในประเทศไทย เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการส่งเสริมการวิจัยภายในของแต่ละสถาบันฯ และผลที่ได้รับจากการส่งเสริมการวิจัย มิใช่จะส่งผลต่อการส่งเสริมการวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเท่านั้น แต่จะส่งผลดีต่อการสร้างองค์ความรู้ผ่านการวิจัยในประเทศไทยอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์และนำเสนอแนะนโยบายการส่งเสริมการวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและนำมาใช้เป็นกรอบในการศึกษาเพื่อนำเสนอแนะนโยบายการส่งเสริมการวิจัย

ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์นโยบาย บทบาทของสถาบันอุดมศึกษาด้านการวิจัย และแนวคิดทฤษฎีระบบดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์นโยบาย

นโยบาย (policy) หมายถึง ข้อความหรือสิ่งที่กำหนดไว้เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการด้านต่างๆ โดยมีวัตถุประสงค์เป้าหมาย และมาตรการที่ชัดเจน (อมร รักษา-สัจย์ (2522) อุทัย บุญประเสริฐ (2543) Lasswell (1977) Terry (1977) Glueck (1977) และนโยบายมีความสำคัญต่อการบริหารงานขององค์การทุกระดับ เพราะนโยบายจะช่วยให้การปฏิบัติเป็นไปอย่างรวดเร็ว มีทิศทางที่ชัดเจน และมีประสิทธิภาพ (ประชุม รอดประเสริฐ, 2543 ทวีป ศิริวิทย์, 2545 และถวัลย์รัฐ วรเทพ-พุดิพงษ์, 2546) ความหมายและความสำคัญของนโยบายดังกล่าว ได้มีผู้ศึกษาและเสนอแนวคิดเกี่ยวกับตัวแบบ (model) เพื่อใช้ในการวิเคราะห์นโยบายซึ่งมีหลายตัวแบบ แต่ตัวแบบที่มีความเหมาะสมมากที่สุดตัวแบบหนึ่ง คือ ตัวแบบกระบวนการ (process model) (Dye, 1984) ซึ่ง Dye เห็นว่าการวิเคราะห์นโยบายเป็นการวิเคราะห์ปัญหาของสังคมที่เป็นวิทยาศาสตร์ สอดคล้องกับความเป็นจริง และเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการอธิบาย (explanation) มากกว่าการเสนอแนะ (prescription) เป็นการแสวงหาถึงสาเหตุและผลของนโยบาย โดยใช้ระเบียบวิธีทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งตัวแบบกระบวนการเสนอความคิดที่ว่านโยบาย มีลักษณะเป็นขั้นตอนของกระบวนการ กล่าวคือ 1) การระบุปัญหา 2) การกำหนดนโยบาย 3) การตัดสินใจ

นโยบาย 4) การนำนโยบายไปปฏิบัติ และ 5) การประเมินผลนโยบาย

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเลือกตัวแบบกระบวนการเพื่อใช้ในการศึกษาและวิเคราะห์นโยบายด้านการส่งเสริมการวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ซึ่งถือว่าเป็นวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ที่ทำให้เห็นขั้นตอน หรือ กระบวนการเป็นวงจรของนโยบาย ตั้งแต่การระบุปัญหา การกำหนดนโยบาย การตัดสินใจนโยบาย การนำนโยบายไปปฏิบัติ และการประเมินผลนโยบาย รวมทั้งข้อมูลย้อนกลับไปสู่การระบุปัญหา มีลักษณะเป็นวงจร หรือเป็นกระบวนการ ตามชื่อของตัวแบบ

2. แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทด้านการวิจัยของสถาบันอุดมศึกษา

สถาบันอุดมศึกษามีบทบาทด้านการวิจัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ที่ระบุไว้ในมาตรา 24 (5) ความเป็นที่ระบุนไว้ในมาตรา 24 (5) ความเป็นที่ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการสอนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน จากสื่อการเรียนการสอน และแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ ส่วนมาตรา 28 วรรค 3 ความเป็นที่สำหรับหลักสูตร การศึกษาระดับอุดมศึกษา นอกจากคุณลักษณะในวรรคหนึ่งและวรรคสองแล้ว ยังมีความมุ่งหมายเฉพาะที่จะพัฒนาวิชาการวิชาชีพขั้นสูงและการค้นคว้าวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และพัฒนาสังคม และมาตรา 30 ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละ

ระดับการศึกษา จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 เห็นได้ว่า การวิจัยเป็นการกิจสำคัญที่สถาบันอุดมศึกษาต้องดำเนินการควบคู่กับการกิจด้านอื่นๆ โดยอาจนำมากำหนดเป็นนโยบายเฉพาะของสถาบันและมีการส่งเสริมให้สามารถปฏิบัติภารกิจนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในประเด็นตามมาตรา 30 นี้ ผู้สอนจะต้องมีการวิจัยค้นคว้าอยู่เสมอเพื่อให้ผู้เรียนมีความทันสมัยอยู่ตลอดเวลา (ไพฑูริย์สินลาภรัตน์, 2543)

นอกจากนี้ ในพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ.2546 ยังได้กล่าวถึงบทบาทและภารกิจด้านนี้ กล่าวคือ ในหมวด 3 การดำเนินงาน มาตรา 34 ระบุว่า สภาสถาบันมีอำนาจหน้าที่วางนโยบายและควบคุมดูแลกิจการทั่วไปของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน อำนาจหน้าที่นี้ รวมถึงการส่งเสริมการศึกษา การวิจัย การฝึกอบรม คณะกรรมการและบุคลากรให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนซึ่งระบุไว้ใน (24) และในมาตรา 61 ระบุอย่างชัดเจนว่า ให้สถาบันศึกษาเอกชนจัดสรรทุนของสถาบันเป็นกองทุนประเภทต่างๆ (มีจำนวน 7 กองทุน) ซึ่งในจำนวน 1 กองทุนจากทั้งหมด 7 กองทุน คือ กองทุนวิจัย ซึ่งได้นิยามว่า กองทุนวิจัย ได้แก่ เงินและทรัพย์สินอื่นที่ได้จัดสรรไว้เพื่อใช้ในการค้นคว้าหาความรู้ความก้าวหน้าทางวิชาการ การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิจัย รวมทั้งการค้นคว้าสิ่งประดิษฐ์

3. แนวคิดทฤษฎีระบบ

แนวคิดทฤษฎีระบบ (system theory) เป็นกระบวนการหนึ่งที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการบริหารองค์การประเภทต่างๆ โดย

พิจารณาการบริหารในลักษณะองค์รวม มีเป้าหมายกระบวนการ ระบบย่อย และองค์ประกอบต่างๆ ที่มีปฏิสัมพันธ์กัน มีขั้นตอนหลักๆ ห้าขั้นตอน คือ 1) ระบุปัญหาที่ต้องการแก้ไข 2) ระบุทางเลือกหรือทางเลือกเพื่อแก้ไขปัญหา 3) เลือกทางเลือก 4) ปฏิบัติตามแนวทางที่เลือกไว้ และ 5) ประเมินความสำเร็จของการปฏิบัติตามทางเลือกและนำไปปรับปรุง (วิสุทธิ วิจิตรพัชรภรณ์, 2551) และ ผู้วิจัยใช้แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการวิจัยในสถาบันอุดมศึกษา ที่ได้สังเคราะห์จากแนวคิดของนักวิชาการ เป็นกรอบหรือเป็นประเด็นการวิเคราะห์ ซึ่งได้ข้อสรุปว่า โดยภาพรวม กิจกรรมการส่งเสริมการวิจัยในสถาบันอุดมศึกษามีองค์ประกอบ หรือปัจจัยที่สำคัญ จำแนกออกได้สามปัจจัย คือ 1) ปัจจัยนำเข้า (input) หมายถึง บุคลากรวิจัย และงบประมาณวิจัย 2) กระบวนการ (process) หมายถึง การบริหารจัดการงานวิจัย (นโยบายการวิจัย การจัดองค์การติดตามประเมินผลงานวิจัย การเผยแพร่ผลงานวิจัย และการสร้างเครือข่ายวิจัย) ซึ่งปัจจัยนี้ได้แนวคิดจาก ศิริจัน ผลพันธ์ (2549) ที่เป็นผลการศึกษาวิจัย เรื่อง รูปแบบการบริหารงานวิจัยในสถาบันอุดมศึกษา และ 3) ผลผลิต (output) และผลลัพธ์ (outcome) หมายถึง ผลงานวิจัยที่เกิดจากการบริหารจัดการ ซึ่งการจำแนกออกเป็นปัจจัยทั้งสามนี้ สอดคล้องกับข้อเสนอของ รัชนา ศานติยานนท์ (2544) จากคณะสหเวชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้เสนอไว้ในบทความ เรื่อง การปฏิรูประบบการวิจัยของสถาบันอุดมศึกษา โดยสรุปว่า ระบบการวิจัยในสถาบันอุดมศึกษา จะเหมือนกับระบบอื่นโดยทั่วไป กล่าวคือ ประกอบด้วย

ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และ ผลผลิต

จากแนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์นโยบาย บทบาทของสถาบันอุดมศึกษาด้านการวิจัย และแนวคิดทฤษฎีระบบ ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาทั้งสามแนวคิดใช้เป็นกรอบในการวิจัย ที่แสดงให้เห็นถึงการ

พิจารณาตัวแปรที่เกี่ยวข้องแบบองค์รวม ซึ่งแต่ละปัจจัยและตัวแปรย่อยในแต่ละปัจจัยต่างก็มีความสัมพันธ์กัน ผลที่ได้รับจากการวิจัยครั้งนี้ คือ นโยบายการส่งเสริมการวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ดังภาพข้างต้น

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (mixed design method) ทั้งการศึกษาเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ (quantitative and qualitative approaches) ซึ่งมีขั้นตอนและวิธีการ ดังนี้

1. การกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย

ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนโยบายด้านการส่งเสริมด้านการวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งเป็นการศึกษาเชิงวิเคราะห์

เบื้องต้นเกี่ยวกับเนื้อหาด้านการส่งเสริมการวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

2. การวิเคราะห์นโยบายการส่งเสริมการวิจัย

การวิเคราะห์นโยบายการส่งเสริมการวิจัย โดยดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย 2 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จำนวน 8 คน จาก 4 สถาบัน ได้แก่ 1) มหาวิทยาลัยกรุงเทพ 2) มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ 3) มหาวิทยาลัยศรีปทุม และ 4) มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ใช้วิธีการ

สัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) เพื่อวิเคราะห์นโยบายการวิจัยของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีอยู่แล้วในปัจจุบันและวิเคราะห์โดยใช้ตัวแบบกระบวนการ (process model) 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การระบุปัญหา 2) การกำหนดนโยบาย 3) การตัดสินใจนโยบาย 4) การนำนโยบายไปปฏิบัติ และ 5) การประเมินผลนโยบาย สำหรับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้บริหารนำมาทำการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

2. กลุ่มอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จำนวน 336 ตัวอย่างจาก 4 สถาบันเช่นเดียวกับกลุ่มผู้บริหาร โดยใช้วิธีการสำรวจความคิดเห็นด้วยแบบสอบถาม (questionnaire) เพื่อทราบสภาพและสิ่งที่คาดหวังเกี่ยวกับการส่งเสริมการวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน สำหรับข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามในกลุ่มอาจารย์ประจำ นำมาทำการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่ ร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

3. การยกย่องนโยบายการส่งเสริมการวิจัย

หลังจากที่ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนที่สองแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการยกย่องนโยบายการส่งเสริมการวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนโดยระบุแยกออกเป็นด้านๆ ได้แก่ ด้านกระบวนการนโยบาย ด้านปัจจัยนำเข้า ได้แก่ บุคลากรวิจัย งบประมาณวิจัย และทรัพยากรการวิจัย ด้านกระบวนการ ได้แก่ การบริหารงานวิจัย (องค์การวิจัย กิจกรรมวิจัย การติดตามควบคุมและประเมินผลการวิจัย และเครือข่ายวิจัย) ผลผลิตและผลลัพธ์ ได้แก่ จำนวนผลงาน

วิจัย คุณภาพงานวิจัย การนำผลงานวิจัยไปใช้ และการเผยแพร่ผลงานวิจัย และด้านสภาพแวดล้อม ได้แก่ บรรยากาศการวิจัย ส่วนวิธีการเขียนองค์ประกอบแต่ละด้าน ประกอบด้วย นโยบาย วัตถุประสงค์ กลยุทธ์ และ ตัวชี้วัด

4. การพิจารณาร่างนโยบายการส่งเสริมการวิจัย

จัดสนทนากลุ่ม (focus group discussion) กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาร่างนโยบายการส่งเสริมการวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเพื่อให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

5. การนำเสนอโยบายการส่งเสริมการวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

หลังจากเสร็จสิ้นการดำเนินการพิจารณาพิจารณาร่างนโยบายการส่งเสริมการวิจัยโดยผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ผู้วิจัยนำเสนอ นโยบายการส่งเสริมการวิจัยของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนซึ่งเป็นผลของการวิจัยในครั้งนี้

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย เรื่อง การนำเสนอ นโยบายส่งเสริมการวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัยที่สำคัญ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์นโยบายการส่งเสริมการวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

จากการวิจัย พบว่า สถาบันอุดมศึกษาเอกชน ควรดำเนินการให้มียุทธศาสตร์ด้านการส่งเสริมการวิจัยที่ชัดเจน และสถาบัน ควรนำปัญหาที่เกิดจากการทำวิจัยในอดีตมาเป็นแนวทางในการกำหนดเป็นนโยบาย และเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วม นโยบาย

ควรสอดคล้องกับความต้องการของคณาจารย์ ให้ความสำคัญต่อบทบาทด้านการวิจัยในฐานะที่เป็นสถาบันอุดมศึกษา และการจัดระบบและกลไกในการนำนโยบายไปปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ กระจายอำนาจและภารกิจไปยังคณะวิชา และองค์กรหรือหน่วยงานหลักในการประสานงานและขับเคลื่อนนโยบาย ตลอดจนทำหน้าที่กำกับ ติดตาม และประเมินผลนโยบายดังกล่าวด้วย

2. การนำเสนอนโยบายการส่งเสริมการวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

ผลการวิจัยนี้ ได้ข้อค้นพบสำคัญซึ่งเป็นข้อเสนอเกี่ยวกับนโยบายการส่งเสริมการวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแต่ละด้านพร้อมด้วยกลยุทธ์ที่จะทำให้นโยบายดังกล่าวบรรลุผล ดังนี้

2.1 ปัจจัยนำเข้า (input)

2.1.1 ด้านบุคลากรวิจัย

นโยบาย : ส่งเสริมให้บุคลากรของสถาบันมีบทบาทในการบริหารงานวิจัย เป็นนักวิจัย เข้าร่วมกิจกรรมวิจัยที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้น และกำหนดภาระงานสอนที่เอื้อต่อการทำวิจัยของอาจารย์ ส่งเสริมให้นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามีส่วนร่วมในการทำวิจัยและส่งเสริมจรรยาบรรณ และจริยธรรมของนักวิจัย

กลยุทธ์ : 1) จัดให้มีคณะบริหารงานวิจัยของสถาบัน อาจประกอบด้วย รองอธิการบดีฝ่ายวิจัย ผู้อำนวยการศูนย์ สำนัก และหัวหน้าหน่วยหรือแผนกด้านการวิจัยเพื่อบริหารจัดการและขับเคลื่อนนโยบายด้านการส่งเสริมการวิจัยของสถาบัน 2) สนับสนุนกลุ่มอาจารย์ประจำให้สนใจทำวิจัยหรือเป็นนักวิจัยใน สัดส่วนที่เหมาะสม โดยให้ความสำคัญต่อกลุ่มอาจารย์ประจำมากกว่ากลุ่มอื่นๆ 3) จัดภาระงานสอนของ

อาจารย์ประจำให้เหมาะสม และสามารถจัดสรรเวลา สำหรับการทำวิจัยได้ 4) จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้อาจารย์ประจำมีความรู้ความสามารถด้านระเบียบวิธีการวิจัยมากขึ้น เช่น การอบรมและสัมมนา เป็นต้น 5) สนับสนุนให้นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามีส่วนร่วมในการทำวิจัยของสถาบันมากยิ่งขึ้น และ 6) ประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรวิจัยและนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาปฏิบัติตามจรรยาบรรณ และจริยธรรมของนักวิจัยอย่างเคร่งครัด

2.1.2 ด้านงบประมาณวิจัย

นโยบาย : จัดสรรงบประมาณสำหรับการให้ทุนสนับสนุนการวิจัยของอาจารย์และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยอย่างเพียงพอ และดำเนินการตามระเบียบที่เกี่ยวข้องกับกองทุนวิจัย และ สนับสนุนการศึกษาวิจัยในการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันโดยการให้ทุนวิจัยสำหรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

กลยุทธ์ : 1) จัดสรรงบประมาณสำหรับการให้ทุนสนับสนุนการวิจัยของอาจารย์และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในแต่ละปี การศึกษาโดยกำหนดไว้ในแผนงานของสถาบัน 2) จัดระบบการเบิกจ่ายงบประมาณด้านการวิจัยที่มีคล่องตัว เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ นักวิจัย โดยอาจทำเป็นระบบเหมาจ่าย 3) จัดหาเงินทุนและแหล่งทุนวิจัยภายนอกทั้งในและต่างประเทศเพื่อสนับสนุนด้านงบประมาณวิจัยแก่อาจารย์และนักวิจัย และ 4) สนับสนุนเงินทุนเพื่อการเสนอผลงานวิจัยในการประชุมระดับชาติและนานาชาติ

2.1.3 ด้านทรัพยากรวิจัย

นโยบาย : ส่งเสริมทรัพยากรวิจัยโดยจัดและอำนวยความสะดวกด้านการใช้วัสดุ อุปกรณ์ในการทำวิจัยของอาจารย์ และ แสวงหา

เครือข่ายความร่วมมือกับสถาบันหรือองค์กรภายนอกในด้านการใช้ทรัพยากรวิจัยร่วมกัน

กลยุทธ์ : 1) เร่งเตรียมความพร้อมในด้านทรัพยากรวิจัยโดยจัดและอำนวยความสะดวกด้านการใช้วัสดุอุปกรณ์ในการทำวิจัยของอาจารย์ เช่น ฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย คอมพิวเตอร์ ซอฟต์แวร์ และห้อง Lab เพื่อการทดลองในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นต้น และ 2) ระดมเครือข่ายความร่วมมือกับสถาบันหรือองค์กรภายนอกในด้านการใช้ทรัพยากรวิจัยเช่น ห้องทดลอง หรือ เครื่องมือที่ซับซ้อน

2.2 กระบวนการ (process)

2.2.1 ด้านการจัดองค์กรวิจัย

นโยบาย : ส่งเสริมให้มืองค์กร หรือหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการส่งเสริมการวิจัยภายในสถาบันเพื่อขับเคลื่อนนโยบายด้านการส่งเสริมการวิจัยของสถาบันให้บรรลุเป้าหมายและมีแผนงานวิจัยที่สอดคล้องกับนโยบายด้านการวิจัยระดับชาติ

กลยุทธ์ : 1) จัดตั้งองค์กร หรือหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการส่งเสริมการวิจัยภายในสถาบันที่ชัดเจน และทำหน้าที่เป็นผู้ขับเคลื่อนนโยบายด้านการส่งเสริมการวิจัยของสถาบัน 2) สนับสนุนให้มีหน่วยวิจัยระดับคณะวิชา เช่น หน่วยวิจัยในคณะวิชาต่างๆ ตลอดจนหน่วยวิจัยอื่นๆที่สถาบันมีความเชี่ยวชาญ และมีความพร้อม 3) กำหนดบทบาทบุคลากรวิจัยทั้งระดับบริหารและปฏิบัติการที่มีความรู้ความสามารถด้านการวิจัยในองค์กรการวิจัยไว้อย่างชัดเจน 4) จัดทำระเบียบ ประกาศ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการส่งเสริมการวิจัยให้อาจารย์ทราบอย่างทั่วถึงและชัดเจน 5) จัดตั้งศูนย์วิจัยเฉพาะทางในสถาบัน เพื่อการวิจัยและ

แสวงหาทุนวิจัยภายนอก และ 6) จัดตั้งหน่วยงานที่ทำหน้าที่คุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาหรือผลงานวิจัยของอาจารย์

2.2.2 ด้านกิจกรรมการวิจัย

นโยบาย : ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการวิจัยที่หลากหลายเพื่อ ผลักดัน กระตุ้น และสร้างความพร้อมให้แก่อาจารย์และเพื่อให้เกิดบรรยากาศ การวิจัยในสถาบัน

กลยุทธ์ : 1) จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศการวิจัยของสถาบันอย่างต่อเนื่อง 2) จัดกิจกรรมการวิจัยมุ่งสนองต่อความต้องการของอาจารย์ที่สนใจจะทำวิจัย และกลุ่มอาจารย์ที่กำลังทำวิจัยหรือทำเสร็จแล้ว 3) จัดกิจกรรมการวิจัยสำหรับกลุ่มอาจารย์ที่สนใจจะทำวิจัยมุ่งจัดเพื่อการ ผลักดัน กระตุ้น และสร้างความพร้อมให้แก่อาจารย์ เช่น จัดฝึกอบรมให้ความรู้ด้านระเบียบวิธีวิจัยให้อาจารย์ และมีเครือข่ายพี่เลี้ยงให้อาจารย์กลุ่มดังกล่าว 4) จัดกิจกรรมการวิจัยสำหรับอาจารย์ที่กำลังทำวิจัยหรือทำเสร็จแล้ว เน้นการจัดในลักษณะของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ด้านการวิจัยระหว่างนักวิจัย และมุ่งเน้นการเผยแพร่ผลงานวิจัยและการผลักดันให้นำไปใช้ประโยชน์ และ 5) จัดกิจกรรมวิจัยโดยระบุเป็นแผนงานหรือโครงการพัฒนาศักยภาพด้านการส่งเสริมการวิจัยให้อาจารย์อย่างชัดเจน และมีการติดตาม ประเมินผลกิจกรรมดังกล่าว และมีความต่อเนื่อง

2.2.3 ด้านการติดตาม ควบคุม และ ประเมินผลการวิจัย

นโยบาย : จัดระบบและกลไกการติดตาม ควบคุม และประเมินผลการวิจัยที่มีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์ : 1) จัดระบบและกลไกการติดตาม ควบคุม และประเมินผลการวิจัยที่

มีประสิทธิภาพที่สะท้อนให้เห็นถึงความตั้งใจของสถาบันในการช่วยเหลือให้อาจารย์นักวิจัยทำงานวิจัยสำเร็จอย่างมีคุณภาพและ เป็นที่ยอมรับ และ 2) สามารถนำผลการวิจัยไปเผยแพร่ทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติและใช้ประโยชน์ได้จริง

2.2.4 ด้านการสร้างเครือข่ายการวิจัย

นโยบาย : มุ่งสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการวิจัย กับหน่วยงานภายนอก ทั้งในและต่างประเทศ โดยเน้นรูปแบบความร่วมมือที่หลากหลาย และเอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนานักวิจัย และการสร้างองค์ความรู้ ตลอดจนเสริมสร้างประสบการณ์ด้านการวิจัย สร้างการยอมรับในทางวิชาการให้แก่บุคลากร และเป็นการในระดับที่สูงขึ้น

กลยุทธ์ : สร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการวิจัย โดยวิธีการจัดทำข้อตกลงหรือลงนามร่วมกัน (MOU) โดยเน้นที่การสร้างเครือข่ายภายนอกสถาบันเป็นหลัก เช่น สถาบันอุดมศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนด้วยกัน ตลอดจนองค์กรอื่นๆที่มีใช้สถาบันอุดมศึกษา ทั้งในและต่างประเทศ โดยใช้รูปแบบความร่วมมือ เช่น การแลกเปลี่ยนนักวิจัย การร่วมมือทำวิจัย การเผยแพร่ และการนำไปใช้ รวมทั้งการใช้ทรัพยากรวิจัยร่วมกันเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ด้านการวิจัยให้แก่บุคลากร และเป็นการสร้างการยอมรับในทางวิชาการในระดับที่สูงขึ้น

2.3 ผลผลิตและผลลัพธ์ (output - outcome)

2.3.1 ด้านจำนวนผลงานวิจัย

นโยบาย : มุ่งส่งเสริมให้มีการผลิตผลงานวิจัยและมีจำนวนตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแต่ละปีการศึกษา

กลยุทธ์ : กำหนดเป้าหมายเกี่ยวกับจำนวนงานวิจัยที่ผลิตออกมา หรือ เติบโตปริมาณ

ของงานวิจัย โดยอาจกำหนดเป็นตัวชี้วัดเชิงปริมาณ ทั้งในระดับภาพรวมของสถาบัน และระดับคณะวิชา และสอดคล้องกับการจัดสรรงบประมาณ และการจัดการชั่วโมงสอนของอาจารย์ประจำ

2.3.2 ด้านคุณภาพงานวิจัย

นโยบาย : ให้ความสำคัญต่อคุณภาพงานวิจัยของอาจารย์ โดยมีระบบและกลไกในการที่เหมาะสม และ ส่งเสริมให้มีผลงานวิจัยที่ดี มีประโยชน์ต่อการนำไปใช้

กลยุทธ์ : 1) พัฒนาคุณภาพงานวิจัยของอาจารย์ โดยตั้งเป้าให้ผลการประเมินอยู่ในระดับดีมาก 2) จัดระบบและกลไกเพื่อช่วยให้เกิดคุณภาพของงานวิจัย คือ ระบบพี่เลี้ยง ระบบประเมินโดยใช้กรรมการภายนอกเป็นผู้ประเมินผลงานวิจัย และการพัฒนาศักยภาพอาจารย์ให้มีความสามารถในการวิจัย และ 3) ส่งเสริมให้มีการดำเนินงานด้านการวิจัยโดยใช้กระบวนการคุณภาพในทุกขั้นตอนของการวิจัย

2.3.3 ด้านการนำงานวิจัยไปใช้

นโยบาย : ส่งเสริมให้นำผลงานวิจัยของอาจารย์ได้นำมาใช้ประโยชน์ทั้งในด้านการเรียนการสอน ตามความต้องการของแหล่งทุน และในการขอตำแหน่งทางวิชาการ ตลอดจนนำไปใช้ประโยชน์ต่อสังคมอย่างเหมาะสม

กลยุทธ์ : 1) สนับสนุนให้การนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้จริงทั้งในด้านการเรียนการสอนและการใช้ประโยชน์ตามความต้องการของแหล่งทุน 2) ส่งเสริมให้คณาจารย์นำผลงานวิจัยมาใช้ในการขอตำแหน่งทางวิชาการ 3) ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถาบันกับชุมชน เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เหมาะสม และ 4) จัดระบบการติดตาม และประเมินผลการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์ของนักวิจัย โดยเป็นวิจัยสถาบัน

เพื่อนำผลการวิจัยดังกล่าว มาพัฒนาและกำหนดเป็นแนวทางในการส่งเสริมให้มีการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์ต่อไปในอนาคต

2.3.4 ด้านการเผยแพร่ผลงานวิจัย

นโยบาย : เร่งเผยแพร่ผลงานวิจัยทั้งในระดับชาติและนานาชาติ ทั้งการนำไปเผยแพร่โดยการนำเสนอในที่ประชุมทางวิชาการ นำไปตีพิมพ์ในวารสารทางวิชาการในระดับชาติและระดับนานาชาติ

กลยุทธ์ : 1) จัดให้มีเวทีหรือกิจกรรมเพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยภายในสถาบัน 2) จัดระบบประเมินเพื่อสนับสนุนในการเดินทางไปเผยแพร่ผลงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศของอาจารย์และนักวิจัย 3) ให้รางวัลหรือประกาศเกียรติคุณแก่ผู้มีผลงานวิจัยเพื่อสร้างขวัญและเป็นแรงจูงใจให้อาจารย์ 4) มีฐานข้อมูลผลงานวิจัยในเว็บไซต์ของสถาบัน 5) มีการนำผลงานวิจัยประกอบความดีความชอบสำหรับอาจารย์ และ 6) มีวารสารทางวิชาการของสถาบันเพื่อเป็นช่องทางในการเผยแพร่ผลงานวิจัย

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้ผลการศึกษาครั้งนี้มีประโยชน์ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้ ด้านกระบวนการนโยบาย ควรดำเนินการให้มีนโยบายด้านการส่งเสริมการวิจัยที่ชัดเจน และสถาบัน ควรนำปัญหาที่เกิดจากการทำวิจัยในอดีตมาเป็นแนวทางในการกำหนดเป็นนโยบาย และเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วม นโยบายควรสอดคล้องกับความต้องการของคณาจารย์ ให้ความสำคัญต่อบทบาทด้านการวิจัยในฐานะที่เป็นสถาบันอุดมศึกษา และ

การจัดระบบและกลไกในการนำนโยบายไปปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ กระจายอำนาจและภารกิจไปยังคณะวิชา และมีองค์กรหรือหน่วยงานหลักในการประสานงานและขับเคลื่อนนโยบาย ตลอดจนทำหน้าที่กำกับ ติดตาม และประเมินผลนโยบายดังกล่าวด้วย

ด้านบุคลากรวิจัย

ควรจัดการเกี่ยวกับภาระการสอน เพื่อให้อาจารย์สามารถทำวิจัยได้ สถาบัน ควรมีจุดเน้นและให้ความสำคัญต่อกลุ่มอาจารย์ผู้สอนมากกว่ากลุ่มอื่นๆ และควรสร้างแรงจูงใจตลอดจนกำหนดมาตรการบางอย่างเพื่อกระตุ้นให้อาจารย์ทำวิจัยมากขึ้น โดยในด้านแรงจูงใจ เช่น จัดสรรเงินอุดหนุนที่มากพอ จัดอุปกรณ์เครื่องมือ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่ใช้ในการทำวิจัยอย่างเหมาะสม และ การจัดชั่วโมงสอนที่เอื้อ และส่วนในด้านมาตรการ เช่น กำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะมาเป็นอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจะต้องมีความรู้ความสามารถในการทำวิจัย และกำหนดให้อาจารย์ต้องทำวิจัยในลักษณะที่เป็นเงื่อนไข

ด้านงบประมาณวิจัย

สถาบันควรจัดสรรงบประมาณสำหรับการให้ทุนสนับสนุนการวิจัยของอาจารย์และ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยอย่างเพียงพอ สถาบันควรสนับสนุนเงินทุนในการเสนอผลงานวิจัยในการประชุมระดับชาติและนานาชาติ จูงใจให้อาจารย์สนใจทำวิจัย โดยสถาบันควรมีระบบการเบิกจ่ายที่คล่องตัว รวมทั้งควรมีการประสานงานความร่วมมือกับองค์กรภายนอก เพื่อสนับสนุนด้านงบประมาณด้วย

ด้านทรัพยากรวิจัย

สถาบันควรจัดและอำนวยความสะดวกด้านการใช้วัสดุอุปกรณ์ในการทำวิจัยของอาจารย์ โดยสถาบัน ควรเตรียมความพร้อมในด้านทรัพยากรวิจัย เช่น ฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่กวีวิจัยในการค้นคว้าและอื่นๆ เช่น คอมพิวเตอร์ ซอฟต์แวร์ และห้อง Lab เพื่อการทดลองในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อจูงใจให้อาจารย์สนใจทำวิจัยมากขึ้น นอกจากนี้ ถ้านักวิจัยต้องใช้ทรัพยากรวิจัย มากกว่านี้ เช่น ห้องทดลอง หรือ เครื่องมือมีซับซ้อน สถาบันอุดมศึกษาเอกชนอาจต้องอาศัยเครือข่ายความร่วมมือเพื่อช่วยเหลือนักวิจัยด้วย

ด้านการจัดองค์กรวิจัย

สถาบันควรมีโครงสร้างการบริหารงานภายในโดยการจัดให้มีหน่วยงานด้านการวิจัย และสถาบันควรมีระเบียบ ประกาศ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการส่งเสริมการวิจัยให้แก่อาจารย์ ทราบอย่างทั่วถึงและชัดเจน หากเป็นไปได้ สถาบันควรมีหน่วยวิจัยอื่นๆ เช่น หน่วยวิจัยในคณะวิชาต่างๆ ตลอดจนหน่วยวิจัยอื่นๆ ที่สถาบันมีความเชี่ยวชาญ และมีความพร้อม ทั้งนี้ สถาบันควรมีบุคลากรวิจัย ทั้งระดับบริหารและปฏิบัติการที่มีความรู้ ความสามารถด้านการวิจัย และเป็นผู้ขับเคลื่อนนโยบายด้านการส่งเสริมการวิจัยของมหาวิทยาลัยให้บรรลุเป้าหมาย ตลอดจนมีการออกกฎ และระเบียบที่เอื้อต่อการทำวิจัยของอาจารย์ด้วย

ด้านกิจกรรมการวิจัย

สถาบันควรมีแผนงานหรือโครงการพัฒนาศักยภาพด้านการส่งเสริมการวิจัยให้แก่อาจารย์อย่างชัดเจน และการมีการจัดฝึกอบรมให้ความรู้ด้านระเบียบวิธีวิจัยให้อาจารย์ สถาบัน ควรจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศการวิจัย และ ควรจัดกิจกรรมที่สนองต่อความต้องการของอาจารย์ที่สนใจจะทำวิจัย และ กลุ่มอาจารย์ที่กำลังทำวิจัยหรือทำเสร็จแล้ว โดยในกลุ่มแรก อาจจัดเพื่อการ ผลักดัน กระตุ้น และสร้างความพร้อมให้แก่อาจารย์ และอาจมีเครือข่ายพี่เลี้ยงให้อาจารย์ด้วยก็ได้ ส่วนกลุ่มที่สอง อาจจัดในลักษณะของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ด้านการวิจัย และการเผยแพร่ผลงานวิจัยและการผลักดันให้นำไปใช้ ทั้งนี้ ควรมีการติดตามประเมินผลกิจกรรมดังกล่าว และมีความต่อเนื่อง

ด้านการติดตาม ควบคุม และประเมินผลการวิจัย

สถาบันควรมีแนวปฏิบัติและดำเนินการเกี่ยวกับ การติดตาม ควบคุม และประเมินผลงานวิจัยของอาจารย์อย่างชัดเจน และสถาบัน ควรมีระบบและกลไกในด้านนี้ อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้อาจารย์นักวิจัยทำงานวิจัยสำเร็จและมีคุณภาพ และเพื่อสร้างการยอมรับในผลงาน สามารถนำไปเผยแพร่ และใช้ประโยชน์ได้

ด้านการสร้างเครือข่ายการวิจัย

ควรมีการส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการวิจัยระหว่างนักวิจัยภายในสถาบันกับนักวิจัยสถาบันหรือหน่วยงานอื่นภายในประเทศ สถาบัน หรือหน่วยงานอื่นในต่างประเทศ และระหว่างนักวิจัยภายในสถาบัน และสถาบันควรสร้างเครือ

ข่ายความร่วมมือด้านการวิจัย โดยวิธีการจัดทำข้อตกลงหรือลงนามร่วมกัน (MOU) โดยเน้นที่การสร้างเครือข่ายภายนอกสถาบันเป็นหลัก ซึ่งผลของการมีเครือข่ายดังกล่าว จะช่วยเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือ และเกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน ส่วนรูปแบบความร่วมมือ เช่น การแลกเปลี่ยนนักวิจัย การร่วมมือทำวิจัย การเผยแพร่ และการนำไปใช้ รวมทั้งการใช้ทรัพยากรวิจัยร่วมกัน

ด้านจำนวนผลงานวิจัย

ควรมีการกำหนดเป้าหมายเกี่ยวกับจำนวนงานวิจัยที่ผลิตออกมา หรือ โดยอาจกำหนดเป็นตัวชี้วัดเชิงปริมาณ ทั้งในระดับภาพรวมของสถาบัน และระดับคณะวิชา เพื่อแสดงให้เห็นถึงเป้าหมายของตนเองที่มีความชัดเจน มากกว่าที่จะทำไปเรื่อยๆ ซึ่งเรื่องดังกล่าวจะต้องสอดคล้องกับเรื่องงบประมาณ และการจัดการชั่วโมงสอนของอาจารย์ด้วย

ด้านคุณภาพงานวิจัย

สถาบัน ควรให้ความสำคัญด้านคุณภาพงานวิจัย ถือว่าเป็นเรื่องสำคัญ และควรตั้งเป้าไว้ว่าผลการประเมินควรอยู่ในระดับดีมาก โดยมีระบบและกลไกช่วย ทั้งนี้ ควรดำเนินการดังกล่าวให้เป็นกระบวนการคุณภาพในทุกขั้นตอนของการวิจัยเพื่อมิให้เกิดปัญหาค้างขึ้นในภายหลัง

ด้านการนำงานวิจัยไปใช้

ผลงานวิจัยของอาจารย์ควรได้รับการสนับสนุนจากสถาบันให้นำมาใช้ในการขอตำแหน่งทางวิชาการ และ ใช้เพื่อสร้างแรงจูงใจในการให้รางวัล หรือ ประกาศเกียรติคุณแก่

ผู้มีผลงานวิจัย และ การนำผลไปใช้ประโยชน์ต่อสังคม นอกจากนี้ ควรให้ความสำคัญต่อการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้จริงทั้งในด้านการเรียนการสอนและการใช้ประโยชน์ตามความต้องการของแหล่งทุน และควรมีระบบการติดตาม และประเมินผลการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์ของนักวิจัย

ด้านการเผยแพร่งานวิจัย

ผลงานวิจัยของอาจารย์ควรนำไปตีพิมพ์ในวารสารทางวิชาการในระดับประเทศและระดับนานาชาติ และนำเสนอในที่ประชุมทางวิชาการในระดับชาติ และ ระดับนานาชาติ และสถาบันควรกำหนดไว้เป็นนโยบายด้านการส่งเสริมการวิจัย และควรให้นักวิจัยทราบตั้งแต่การเขียนข้อเสนอโครงการวิจัย นอกจากนี้ สถาบันควรจัดให้มีกิจกรรม เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยภายในสถาบัน และจัดสรรงบประมาณสนับสนุนให้อาจารย์อย่างเหมาะสมในการเดินทางไปเผยแพร่ผลงานทั้งในและต่างประเทศ

ด้านสภาพแวดล้อม

สถาบันอุดมศึกษาเอกชนควรให้ความสำคัญต่อการจัดบรรยากาศทางวิชาการเพื่อสนับสนุนการวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนได้แก่ การกำหนดนโยบายด้านการส่งเสริมการวิจัยที่มีความชัดเจน มีแผนพัฒนา มีองค์กรและบุคลากรการวิจัย มีวัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการวิจัย และมีงบประมาณที่เพียงพอ มีการจัดกิจกรรมด้านการวิจัยต่างๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ มีการให้รางวัลแก่นักวิจัย เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจที่ดี ตลอดจนการสร้างเครือข่ายวิจัยทั้งภายในและภายนอกสถาบันเพื่อความร่วมมือด้านการวิจัย

เอกสารอ้างอิง

- จรัส สุวรรณเวลา และ คณะ. 2534. บนเส้นทางสู่มหาวิทยาลัยวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์. 2549. เอกสารสรุปการเสวนา เรื่อง สอนดีต้องมีวิจัย 15 ธันวาคม 2549 ณ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต .
- ถวัลย์รัฐ วรเทพพุดิพงษ์. 2546. การกำหนดและวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ: ทฤษฎีและการประยุกต์ใช้. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: เสมาธรรม.
- ทบวงมหาวิทยาลัย. 2544. เหลียวหลังแลหน้าการอุดมศึกษาไทย : รวมบทสัมภาษณ์นักการศึกษาและนักการเมือง จัดทำขึ้นเนื่องในโอกาสครบรอบ 29 ปีของการก่อตั้งทบวงมหาวิทยาลัย
- ทวีป ศิริวิทย์. 2545. การวางแผนพัฒนาและการประเมินโครงการ. กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน กองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ธีระ นุชเปี่ยม และวิรัชชัย งามสันติสุข. 2550. อดีตและปัจจุบันของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนไทย. ภาพรวมสถาบันอุดมศึกษาประเภทต่างๆ. กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัย นโยบายและแผนอุดมศึกษา. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ประชุม รอดประเสริฐ. 2543. นโยบายและการวางแผน: หลักการและทฤษฎี. กรุงเทพมหานคร: เนติกุลการพิมพ์
- ผดุงชาติ สุวรรณวงศ์ และ ไพฑูรย์ สีนลรัตน์. 2542. ทิศทางการปฏิรูปอุดมศึกษาจากผลการประชุมระดับโลก. เอกสารประกอบการสัมมนาวิชาการสู่เส้นทางการปฏิรูปอุดมศึกษาไทย ครั้งที่ 4 เรื่อง ศตวรรษใหม่อุดมศึกษาไทย: บทเรียนจากการปฏิรูปอุดมศึกษานานาชาติ. กรุงเทพมหานคร.
- พงษ์พัชรินทร พุฒินะ. 2545. กลยุทธ์การพัฒนาวินัยจริยของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอุดมศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2546. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ไพฑูรย์ สีนลรัตน์. 2546. อุดมศึกษาไทยในอุดมศึกษาโลก. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัชนา ศานติยานนท์. 2544. “การปฏิรูประบบการวิจัยของสถาบันอุดมศึกษา”. อนุสารอุดมศึกษา ปีที่ 27 ฉบับที่ 279 กันยายน 2544
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. 2539. อุดมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- วิจารณ์ พานิช. 2540.การบริหารงานวิจัย แนวคิดจากประสบการณ์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ดวงกมล.
- วิสุทธิ วิจิตรพัชรภรณ์. 2551. วิธีการเชิงระบบ. (อัดสำเนา) ภาควิชาการศึกษา สาขา วิชาการบริหาร การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ศิริโรจน์ ผลพันธิน .2549 . รูปแบบการบริหารงานวิจัยในสถาบันอุดมศึกษา. รายงานการวิจัย. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- สมบัติ อารัมภ์วงศ์. 2550. นโยบายสาธารณะ: แนวความคิดการวิเคราะห์และ กระบวนการ กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) . 2549. จุลสาร ประชาคมประกันคุณภาพการศึกษา ฉบับพิเศษ 2. กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2548. มาตรฐานการศึกษาของชาติ. กรุงเทพมหานคร: หจก.สหายบล็อกและการพิมพ์.
- สีปพนนท์ เกตุทัต. 2537. การวิจัยในอนาคต: สร้างสรรค์ปัญญาเพื่อพัฒนาประเทศ. ข่าวสารการวิจัยทางการศึกษา ปีที่18 ฉบับที่ 1 ตุลาคม – พฤศจิกายน 2537.
- อมร รักษาสัตย์. 2522. “การพัฒนานโยบาย”. เอกสารการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ ฉบับที่ 27 คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- อุทัย บุญประเสริฐ, 2543. โครงการเอกสารทางวิชาการบริหารการศึกษา เรื่อง นโยบาย และการพัฒนานโยบาย.ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Duun, William N. 1994. **Public Policy Analysis an Introduction.** (2nd. ed) . New Jersey: Prentice-Hall. Inc. A Simon & Schuster Company.
- Dye, Thomas R. 1984. **Understanding Public Policy.** 5th.ed. Englewood Cliffs, New Jerswy: Prentice–Hall, Inc.
- Glueck, William F. 1977. **Management.** Hinsdale: The Dryden Press.
- Jeffrey Mark, Litwin. 2008. The efficacy of strategy in the competition for research funding in higher education. [www.http: //proquest.umi.com](http://proquest.umi.com) (online) .16 May 2009.
- Kerr, Clark. 1982. **The Uses of the University.** 3rd ed. Cambridge: Harvard University Press.
- Lasswell, Harold D.1977. **A Pre-view of Policy Sciences.** New York:American Elsevier
- Terry, G. R. 1977. **Principles of Managements.** 7 th ed. Hoomewood: Irwin.

UNESCO. 1998. Consolidated Declarations and Plans of Action the Regional Conferences on Higher Education Held in Havana. Tokyo; Palermo and Beirut. Retained Lessons.

Weimer, David L. and Aidan R. Vining. 1989. **Policy Analysis: Concepts and Practice.** New Jersey: Prentice-Hall, Inc. A division of Simon & Schuster.